

Tarımda yeni sömürgecilik

Ignacio Ramonet

XXI. yüzyılın büyük savaşlarından biri de gıda maddeleri için olacak. Gıda ithalatçısı birçok ülke fiyat artışlarından olumsuz etkilenen 2008 yılının ilkbaharına kadar bu duruma katlanabilen zengin ülkeler, ihracatlarını sınırlandırarak üretici ulusların korumacı tutumunu nedeniyle paniğe kapıldılar. Bu andan itibaren de -su ve büyük tarım kaynaklarından yoksun-birçok devlet, ekonomik büyüme ve nüfus artışıyla birlikte yurtdışında toprak satın alarak gıda rezervlerini güvence altına almaya karar verdiler. Aynı zamanda gıda maddelerinin, geleceğin siyah altını olacağına inanarak birçok vurguncu da, iş yapmak amacıyla toprak satın aldı. Onlara göre gıda üretimi, küresel talebe cevap verebilmek için bu günden 2050 yılına kadar ikiye katlanacaktır. Hammaddeler bilgini Jim Rogers “çiftliklere yatırım yapın! Toprak satın alın!” söylemini devam ettirdi. George Soros da benzer bir şekilde tarıma dayalı yatırımlar için yatırım yaptı ve Arjantin’de toprak satın aldı. Bir İsveç grubu, Rusya’da yarım milyon hektar Rus Hedge Fund Renaissance Capital, Ukrayna’da 300.000 hektar; İngiliz Landkom, Ukrayna’da 100.000 hektar; Amerikan bankası Morgan Stanley ve Fransız tarımsal-endüstri grubu Louis Dreyfus, Brezilya’da on binlerce hektar ve benzeri birçok oluşum diğer ülkelerde toprak edindiler. Öncelikle döviz ve petrodollara sahip ülkeler, dünyanın dört bir yanından toprak satın almaya başladılar. Dünyanın ilk alıcı ülkesi, 2.306.000 hektar toprakla Güney Kore oldu. Bu ülkeyi, Çin (1,2 milyar), Suudi Arabistan (1,61 milyar), Birleşik Arap Emirlikleri (1,28 milyar) ve Japonya (324,000 hektar) izledi. Yabancı ülkelerde toplam, 8 milyar hektar toprak satın alındı veya kiralandı. Bütün bölgelerde, yöneticilerinin ulusal bağımsızlıklarının kısmından ödün vermeye hazır bulunan ve nüfus yoğunluğu az olan ülkeler, yabancı kontrolü altına girdiler. Bu kaygı verici bir durumdur. Sivil Toplum Örgütü Grain de bu durumu, ürkütücü bir raporunda “toprakların küresel düzeyde tekelleştirilmesi” olarak ilan ediyordu (1). Bereketli topraklara ve suya sahip olmayan Körfez ülkeleri daha erken başladılar. Suudi Arabistan, Kuveyt ve Katar gibi ülkeler, nerede olursa olsun kullanılabilir toprak arıyorlar. Körfez ülkelerinin yatırımcıları “onların toprakları, bizim de paramız var ” açıklamasında bulunuyorlar. Birleşik Arap Emirlikleri, Pakistan’da 900.000 hektar alanı kontrolü altında tutuyor. Kazakistan içinde projeler üretiyor. Libya da gaz ve petrol karşılığında 250.000 hektar toprak satın aldı. Suudi Arabistanlı Bin Ladin grubu, pirinç ekimi için Hindistan’da toprak sahibi oldu. Abu Dabibi yatırımcılar, Pakistan’da on binlerce hektar toprak satın aldılar. Ürdün, Sudan’da gıda üretimi yapacak. Mısır, Uganda’da buğday, mısır vb. ürünleri üretmek için 850.000 hektar toprağın sahibi oldu. 1.400 milyar dolarlık beslemesi gereken ve alıcı olmaya en fazla zorlanan ülke Çin, dünyanın en verimli topraklarının sadece %7’sine sahip. Ayrıca, bu ülkedeki sanayileşme ve kentleşme, 8 milyar hektar ekilebilir toprağı yok etti. Bazı bölgeler de çölelmeye devam ediyor. Devlet Tahıl Yedisi Bakan Nie Zhenbang, “ tarımsal üretim için az toprağa sahibiz, verimi artırmak da her seferinde daha fazla zorlanıyor” açıklamasında bulundu (2). Bu nedenlerle Çin; Avustralya, Kazakistan, Laos, Meksika, Brezilya ve Surinam’da, özellikle de Afrika’daki toprakları kontrolü altında tutuyor. Pekin, topraklara ulaşabilmek için bu ülkelerin hükümetleri ile otuz yıllık anlaşmaları yaptı. Pekinli yetkililer bazen de bu ülkelere, sosyal güvence sunmayarak ve iş anlaşmaları yapmaksızın, kırk dolardan az bir aylık ile Çin’den işçi götürüyor. Güney Kore, kendi bereketli topraklarından fazlasını yurtdışında kontrolü altında tutuyor… 2008 yılının Kasım ayında, Daewoo Logistics grubu, Madagaskar başbakanı Ravalomanana hükümeti ile 1,3 milyar hektar yani bu büyük adanın ekilebilir toprağının yarısını için bir anlaşma yaptı. Güney Kore hükümeti, Arjantin’de hayvancılık yapmak için 21.000 hektar (yaklaşık 270.000 kilometre kare) toprak satın aldı. Bu ülkelerin topraklarının %10’u yabancı yatırımcıların ellerinde bulunuyor. Yatırımcılar, yenilebilir olmayan kaynakları ve milyonlarca hektar toprağı, satın almak için hükümetlerin çepitli durumlarından yararlandılar. En büyük toprak sahibi, İtalyan moda endüstrisi Benetton, yaklaşık 900.000 hektar toprağa sahip ve en büyük yün üreticisi haline dönüştü. Ayrıca Amerikalı milyoner Douglas Tompkins, önemli su kaynaklarının yakınında bulunan, yaklaşık 200.000 hektar toprağa sahibi oldu. Yabancı devletlere yapılacak toprak transferi, genel olarak, spekülasyonların artmasına ve küçük üreticilerin topraklarının kamulaştırılmasına yol açıyor. Ağaçlandırmayı de unutmamak gerekir. Eğer yağ palmiyesi ekili bir hektar ormandan, dört ile beş bin dolarlık bir kâr hedefleniyor ise ve bu payet bu orman kereste üretimi için tahsis edilirse, bunun 10 ile 15 katından daha fazlası elde edilebiliyor (4). Görüldüğü gibi bu bize Kongo Havzasının, Borneo Adasının ve Amazon ormanlarının niçin plantasyonlara dönüştürüldüğünün nedenini açıklıyor. Aşırı arızalı bir bombadır ve idareci sömürgecilik uygulamalarına geri döndürür. Çünkü bu, yabancı devletlerin ayartmalarıyla kaynakların sömürülmesidir. Tıpkı Çin’in ithal işçiyi ve yerlere küçük yararlar sağlayarak yaptığı gibi. Ama bu yapmamakta olanlara karşı direnişler de örgütleniyor. Pakistan’ın Pencap bölgesindeki çiftçiler, Katar’ın toprak satın alma ihtimaline ve yerlerinden edilmelerine karşı seferber olmuş durumdadır. Paraguay, yabancılara toprak satılmasını yasaklayan bir kanun çıkardı. Uruguay böyle bir yasa planlamakta, Brezilya yasal mevzuatını de iştirmeyi düşünüyor. Tarım alanındaki yeni sömürgecilik uygulamaları, köylüyü iğinden ederken “yoksulluk tehlikesine, aşırı sosyal gerginliklere ve sosyal biddete” neden oluyor (5). Toprak çok hassas bir konudur. Daima tutkuya neden olur. Halkların kipliklerinin bir parçasını temsil eder ve daima tutkuya neden olur. Bu sembolle oynamak kötü sonuçlar doğurabilir. dipnotlar:

(1) www.grain.org/m/?id=213

(2) China Daily, Pekin, 9 de mayo de 2008.

(3) Daniel Enz y Andrés Klipphan, Tierras SA. Crónicas de un país rematado, Alfaguara, Buenos Aires, 2006.

(4) Le Nouvel Observateur, Paris, 23 de diciembre de 2008.

(5) Le Monde, Paris, 23 de noviembre de 2008.5 Pubat 2009, Le Monde Diplomatique[Rebelion’daki

Yspanyolcasından Atiye Parilyıldız tarafından Sendika.Org için çevrilmiştir] 01 Mart 2009 - www.sendika.org / www.karasabar